

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Swemmerloane 2a De Westereen

projectnummer: P001367

Onderwerp: Beknopte natuurtoets perceel Swemmerloane 2a

Datum: 08-09-2022

Inleiding

KADER

De initiatiefnemer heeft plannen om het perceel van de voormalige jachthaven de Westereen aan de Swemmerloane 2a in De Westereen in drie delen op te splitsen en hier twee woonkavels te realiseren en een deel van de gronden te betrekken als tuin bij Keapmanswei 23. Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan aan de natuurwet- en regelgeving te toetsen, is een beknopte natuurtoets uitgevoerd. Het doel hiervan is ook om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is¹.

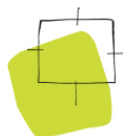
Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 22 augustus 2022 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden waren: helder, droog, circa 21 °C en een zwakke wind.

PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied ligt ten zuiden van de Keapmanswei 23 in De Westereen. Het plangebied bestaat uit een perceel van de voormalige scheepswerf met hierop een aantal schuren, een stacaravan en langs de Nieuwe Vaart aan de westzijde een aantal aanlegplekken voor boten. Aan de noordoostzijde van het perceel staan twee schuren. De meest noordelijke is opgetrokken uit kunststof platen en de opslagschuur ten zuiden hiervan is opgetrokken uit baksteen met kunststofplaten gevelbekleding en een golfplaten dak. Beide daken zijn aan de binnenzijde niet afgewerkt of dicht getimmerd. Aan de zuidzijde van de opslagschuur staat een aanbouw met een enkele bouwlaag die is opgetrokken uit baksteen met een plat dak. Ten zuiden van de schuren staat een stacaravan van hout en kunststof platen met een plat dak van kunststof. Verspreid over het perceel staat opgaande beplanting en is grasland- en ruigtevegetatie aanwezig.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

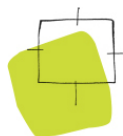

Verder zijn aan de noordwestzijde van het perceel enkele aanlegplekken voor boten en een trailerhelling aanwezig en zijn verspreid over het terrein opgeslagen materialen aanwezig, zoals oude olievaten en trailers voor boten.

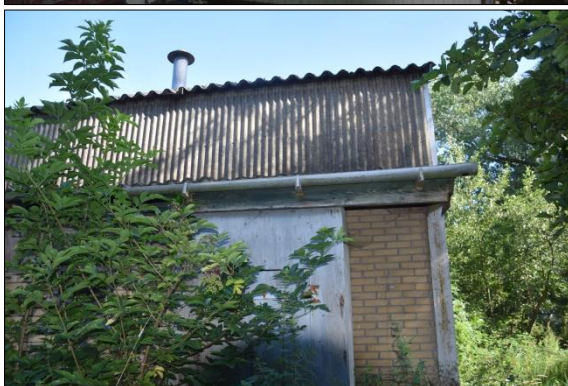
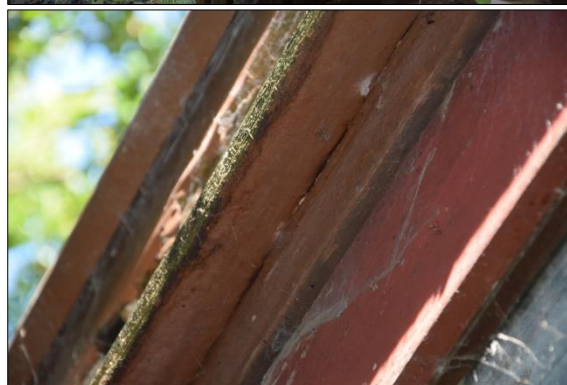
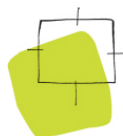

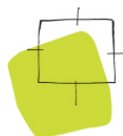
Figuur 1. Plangebied (rood omlijnd). Bron kaart: Dorenbos Architecten

De plannen bestaan uit het opsplitsen van het perceel in drie kavels (figuur 2). De meest noordelijke kavel wordt als tuin/erf betrokken bij het perceel Keapmanswei 23. De twee kavels hieronder worden omgevormd tot woonkavels. Op elke kavel wordt het mogelijk gemaakt om een woning en een bijgebouw te realiseren. Aan de zuidwestzijde van het terrein wordt mogelijk nog een aanlegplaats gerealiseerd. Hiervoor worden de huidige gebouwen gesloopt, gedeeltes van de oever vergraven, grond vergraven, opgaande beplanting gekapt en vegetatie verwijderd.

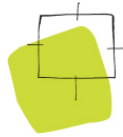

Figuur 2. Nieuwe situatie met aan de noordzijde een kavel voor de scheepswerf en hieronder twee woonkavels. (Bron kaart: Dorenbos Architecten)

Foto's 1 – 16. Impressie van het plangebied op 22 augustus 2022

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

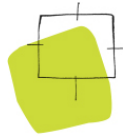
Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de waarnemingen van de laatste vijf jaar in de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF)² op 7 september 2022 blijkt dat binnen een straal van 2 km rond het plangebied een aantal beschermde planten- en diersoorten is waargenomen. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren en een dagvlinder (grote weerschijnvlinder).

In het licht verruigde grasland aan de noordzijde van het terrein zijn tijdens het veldbezoek enkele algemene gras- en plantensoorten tussen het puin waargenomen, zoals Engels raaigras, kropbaar, gestreepte witbol, smalle weegbree, rietgras, riet, akkerdistel, haagwinde, klein kruiskruid en grote brandnetel. Aan de zuidzijde van het terrein en rondom de bebouwing is voornamelijk een hogere ruigtevegetatie aanwezig. Het gaat om soorten als gewone berenklauw, gewone engelwortel, braam, rietgras, riet, wilgenroosje en grote brandnetel. De aangetroffen soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. De oevers en watergang worden gedomineerd door riet, lisdodde, grote egelskop, guldenroede, kattenstaart en jonge zwarte els. Ook deze soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Opgaande beplanting bestaat voornamelijk uit (jonge) zwarte els, hazelaar, conifeer, berk, schietwilg en gewone es. Langs de noordzijde staat een groenstrook met soorten als meidoorn, conifeer, klimop en zomereik. Beschermde plantensoorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn niet uit de omgeving van het plangebied bekend (NDFF) en zijn vanwege de voedselrijkdom ook niet in het plangebied te verwachten.

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

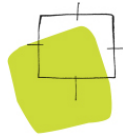

Uit de omgeving van het plangebied is een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend, zoals buizerd, sperwer, gierzwaluw en huismus (NDFF). In de bebouwing zijn geen geschikte besloten ruimtes voor huismus of gierzwaluw aanwezig om een nest in te hebben. Er zijn ook geen huismusnesten in de schuur waargenomen. In de bomen en opgaande beplanting op het terrein zijn tijdens het veldbezoek geen nesten aangetroffen die van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd of sperwer, kunnen zijn. Verder zijn in de schuren en onder de bomen ook geen sporen van roest- of verblijfplaatsen van uilen, zoals braakballen of krijtsporen, waargenomen. Het plangebied kan wel onderdeel zijn van het foerageergebied van buizerd en sperwer of van huismussen die mogelijk in de nabijgelegen woningen broeden.

In de bomen en rietruigtes kunnen algemene soorten als merel, winterkoning en rietgors broeden. Tijdens het veldbezoek zijn enkele wilde eenden in de Nieuwe Vaart waargenomen. Deze soort kan langs de oevers van de watergang broeden. De nesten van de te verwachten algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Tijdens het veldbezoek zijn in de bomen geen scheuren, holtes of loszittende schors waargenomen waarin vleermuizen een verblijfplaats kunnen hebben. De aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in de bomen kan daarom worden uitgesloten. De schuren hebben geen besloten ruimtes waar vleermuizen een verblijfplaats in kunnen hebben. Verder zijn tijdens het veldbezoek ook geen sporen, zoals vlindervleugels, waargenomen die duiden op de aanwezigheid van gewone grootvleermuis in de schuren. De stacaravan heeft een plat dak zonder besloten ruimtes die geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. Verder zijn de houten dakranden en afwerking netjes afgetimmerd. Hier zijn dus ook geen kieren of spleten aanwezig waar vleermuizen een verblijfplaats in kunnen hebben. Het plangebied kan wel een onderdeel vormen van het foerageergebied van vleermuizen die in open gebieden en rondom bebouwing foerageren, zoals gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. De Nieuwe Vaart vormt een onderdeel van een doorgaande structuur van water en kan zo fungeren als vliegroute voor vleermuizen, zoals meervleermuis.

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende huisspitsmuis en egel (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde boomarter, eekhoorn, waterspitsmuis en otter (NDFF) bekend. In de opgaande beplanting zijn tijdens het veldbezoek geen geschikte holtes voor boomarter of nesten van eekhoorn aangetroffen. Verder zijn de stammen van de bomen grotendeels te smal om geschikte ruimtes voor boomarter te hebben. De oevers met riet en ruigtevegetatie zijn geschikt voor waterspitsmuis. De watergangen kunnen onderdeel zijn van het foerageergebied van otter. Geschikte verblijfplaatsen voor otter langs

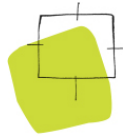
de oever, zoals onder boomstammen of holtes, zijn niet aanwezig. Verder zijn tijdens het veldbezoek ook geen sporen van otter, zoals spraints, waargenomen. De aanwezigheid van andere niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten in het plangebied kan gezien de terreingesteldheid en/of het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving (NDFF) worden uitgesloten.

Het plangebied vormt geschikt voortplantings- en landbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad en bruine kikker. Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De niet-vrijgestelde amfibieënsoort heikikker is bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF). Deze soort komt voor in vennen en ondiepe wateren in heide- en veengebieden. De relatief diepe en brede watergang is niet geschikt als voortplantingswater van heikikker. Deze en andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn vanwege het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving (NDFF) en het ontbreken van geschikt biotoop niet in het plangebied te verwachten.

In de omgeving is het voorkomen van de beschermde dagvlindersoort zilveren maan en de libellensoorten groene glazenmaker en Kempense heidelibel bekend (NDFF). Zilveren maan komt voor in natte tot vochtige, schrale graslanden met moerasviooltje, de waardplanten van de rupsen. Gezien de afwezigheid van geschikt biotoop, is zilveren maan niet in het plangebied te verwachten. Groene glazenmaker is een soort die voorkomt bij wateren met krabbenscheer en Kempense heidelibel komt voor in ondiepe moerassen en brede verlandingszones van vennen en plassen. Leefgebied voor deze twee libellensoorten is niet in het plangebied aanwezig.

De beschermde reptielensoort ringslang is bekend vanuit de omgeving van het plangebied (NDFF). Deze soort komt onder andere voor op plekken met ruigtevegetatie in de buurt van water. In het plangebied zijn geschikte locaties voor verblijfplaatsen van ringslang aanwezig, zoals onder opgeslagen materialen en onder de opgaande beplanting. Geschikte broeihopen zijn niet aanwezig. Andere niet-vrijgestelde reptielensoorten zijn door het ontbreken van waarnemingen (NDFF) en/of geschikt biotoop niet in het plangebied te verwachten.

Beschermde soorten uit de soortgroepen vissen zijn vanwege het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving van het plangebied (NDFF) en het ontbreken van geschikt biotoop niet in het plangebied te verwachten.

TOETSING

Negatieve effecten op vleermuisverblijfplaatsen en jaarrond beschermde nesten van vogels kunnen worden uitgesloten.

Op het terrein zijn geschikte locaties voor verblijfplaatsen van ringslang aanwezig. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of deze soort hier voorkomt. Op basis van de resultaten van het nader onderzoek wordt bepaald of een ontheffing van de Wnb nodig is. De oevers van de Nieuwe Vaart zijn geschikt als leefgebied van waterspitsmuis. Wanneer werkzaamheden aan de oevers plaatsvinden, is nader onderzoek naar deze soort nodig.

Het plangebied zal naar verwachting niet volledig ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die regelmatig in open en bebouwd gebied foerageren. Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied naar verwachting minder geschikt als foerageergebied voor buizerd, sperwer of huismus, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Door de plannen gaat geen essentieel foerageergebied van bovengenoemde soorten verloren, want het plangebied vormt hier hooguit een zeer klein en marginaal onderdeel van. In de directe omgeving is in ruime mate alternatief en bovendien hoogwaardiger foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Een negatief effect op vogels met jaarrond beschermde nesten of vleermuizen door verlies van foerageergebied is niet aan de orde.

De Otter maakt gebruik van zeer grote foerageergebieden. De watergang ten westen van het terrein vormt voor otter hooguit een marginaal onderdeel van het foerageergebied en in de omgeving is veel hoogwaardig foerageergebied voorhanden. Negatieve effecten op otter door verlies van foerageergebied treden niet op. Negatieve effecten op foerageergebied van otter door lichtuitstraling moeten worden voorkomen door tijdens de bouw- en gebruiksfase directe lichtuitstraling op de watergangen te vermijden.

Doordat de Nieuwe Vaart behouden blijft, zal de doorgaande structuur van water niet onderbroken worden. Daarom is een negatief effect op een essentiële vliegroute van vleermuizen door demping of versmalling van een watergang niet aan de orde. Negatieve effecten op een eventuele vliegroute door lichtuitstraling moeten worden voorkomen door tijdens de bouw- en gebruiksfase directe lichtuitstraling op de watergangen te vermijden.

Voor de overige vogelsoorten, zonder jaarrond beschermd nest, geldt dat, indien werkzaamheden aan vegetatie tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Om vernietiging van in gebruik zijnde nestplaatsen te voorkomen, dient bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden daarom voldoende rekening te worden gehouden met het broedseizoen of dient voorafgaand aan de

werkzaamheden te worden vastgesteld dat geen bezette nesten aanwezig zijn. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

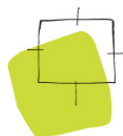
Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wet natuurbescherming en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de provincie Fryslân nog Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Fryslân uitgewerkt in de op 23 september 2020 vastgestelde Omgevingsvisie 'De Romte Diele' (Omgevingsvisie) en in regels vastgelegd in de Verordening Romte Fryslân 2014 (laatstelijk vastgesteld op 23 maart 2021). Het ontwerp van de Omgevingsverordening Fryslân 2021 is op 16 februari 2021 gepubliceerd en wordt op korte termijn vastgesteld. De nieuwe omgevingsverordening vervangt daarmee dan de oude verordening.

NATUUR BUITEN HET NNN EN WEIDVOGELLEEFGEBIED

Vanuit de Omgevingswet 'De Romte Diele' en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt voor natuur buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied en de bescherming van weidevogelgebieden.

INVENTARISATIE

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Groote Wielen ligt circa 8,5 km ten westen van het plangebied. De Nieuwe Vaart, die aan de westzijde van het plangebied grenst, is aangewezen als NNN. Ten zuiden van het plangebied ligt op circa 260 m afstand een bosstrook die is aangewezen als natuur buiten het NNN. Het plangebied ligt 1,3 km ten zuidwesten van het dichtstbijzijnde weidevogelkansgebied.

TOETSING

Het terrein ligt op grote afstand van het Natura 2000-gebied Grote Wielen. Hierdoor zijn in potentie alleen effecten mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de grote afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Een eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht. Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de gebruiksfase. Daarom moet een AERIUS-berekening worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

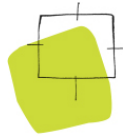
Het NNN en Natuur buiten NNN in Fryslân kennen geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN, Natuur buiten NNN of weidevogelleefgebied verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Daarom is het niet nodig om een kapmelding bij de provincie Fryslân te doen.

Conclusie

Voor dit plan is op 22 augustus 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven een nog onvoldoende beeld op de natuurwaarden in het gebied om de toetsing aan de Wnb op te baseren. Uit deze toetsing komt naar voren dat de oever langs de Nieuwe Vaart geschikt is als leefgebied voor waterspitsmuis. Wanneer werkzaamheden aan de oever worden uitgevoerd, is nader onderzoek naar waterspitsmuis nodig. Verder zijn op het terrein geschikte plekken voor verblijfplaatsen van ringslang aanwezig. Daarom is nader onderzoek naar ringslang nodig, voordat de werkzaamheden kunnen plaatsvinden. Op basis van de resultaten wordt bepaald of een ontheffing van de Wnb nodig is.

Negatieve effecten op een eventuele vliegroute van vleermuizen en foerageergebied van otter door lichtuitstraling moeten voorkomen worden door tijdens de bouw- en gebruiksfase directe lichtuitstraling op de watergangen te vermijden.

Verder moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat er bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half maart tot half juli. Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring. Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Op basis van de stikstofberekening kan worden bepaald of een vergunning van de Wnb nodig is voor uitvoering van het plan. Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet nodig. De ontwikkeling is op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de Verordening Romte Fryslân. Het plan leidt tot slot niet tot de kap van in het kader van de Wnb beschermde houtopstanden.